

Anna Lindh: Tal på första maj 2002

Talare

Anna Lindh
Politiker

Datum

1 maj 2002

Plats

Falkenberg och Halmstad

Jag är glad att vara här. Jag vill dessutom gratulera er: Halland har haft den allra högsta ökningen av antalet sysselsatta de senaste åren, och klarar redan målet om minst 80 procents sysselsättning. Och utvecklingen kommer att fortsätta – jag hörde i går på radion att efterfrågan ökat på de halländska företagens varor och tjänster, att man räknar med 2.000 nya jobb. Grattis!

”Första maj är solidaritetens dag och solidariteten känner inga gränser.” Så inledde Olof Palme ett av sina förstamajtal. Den internationella solidariteten är kännetecknande för oss socialdemokrater.

De senaste veckorna har vi genom TV och tidningar följt kriget i Mellanöstern. Vi har sett nya israeliska militära attacker, senast i Hebron. Vi har läst om den femåriga israeliska flickan som dödades under sabbaten. Vi har följt hur Israels regering trotsar FN för att slippa den undersökningskommission FN utsett till Jenin. Jag har talat med utrikesministrarna från EU, arabländerna och Israel. Jag har talat med Kofi Annan, Colin Powell och palestinierna.

Men det svåra var att tala med de direkt berörda. Jag talade med Mustafa Barghouti, läkare och chef för Medical Relief Committee. Han berättade om ambulanser som blev sönderskjutna, läkare som hindrades jobba, gamla patienter som dog i onödan. Jag talade med Yossi Beilin, ledaren i Peace Coalition i Israel, som förtvivlade över sin egen regering och var hotad till livet för att han kritiserat de militära aktionerna.

Den svenska regeringen agerar på alla områden. Vi fördömer folkrättsbrott och självmordsbombningar – och de som stöder dem. Vi kräver att Israel ska ta sitt ansvar. Vi ökar biståndet till palestinierna – bl.a. nya ambulanser. Vi stöder fredsrörelsen i Israel. Vi agerar tillsammans med de andra EU-länderna. Men jag ska inte förneka att vi känner maktlöshet när inget verkar hjälpa. Om denna maktlöshet har ett namn, så är det Jenin.

För tre veckor sedan bodde 14.000 människor i flyktinglägret i Jenin. Hälften av dem barn och ungdomar.

Måndagen den 8 april gick israeliska armén in i lägret. En skammens vecka följde, när israelisk militär demolerade hus, sköt människor, vägrade ambulanser och humanitära organisationer att göra sina jobb.

Vi vet inte ännu allt som hänt i Jenin. TV-bilderna visar oss ruiner, grus och betong, armeringsjärn, kläder och leksaker. Palestinierna talar om en massaker. Israelerna säger att de förstört fabriker för bombtillverkning. Vi vet inte svaret. Men vi har rätt att få veta. Nu måste Israel acceptera FN:s undersökningskommission.

Men det värsta är barnen. Bilderna från Jenin, från andra militärattacker och självmordsbombningar, visar oss barnens ögon, när de sett för mycket. När de sett sådant varje barn borde vara förskonat från. Vad händer när de barnen blir tonåringar? Vad händer när de blir vuxna? Hur ska dessa ungdomar, palestinska såväl som israeliska, förstå att fred kräver kompromisser, när de fostrats till hämnd? Att fred kräver tolerans, när de fostrats till hat? Att fred kräver samarbete, när de fostrats till strid? Hur ska de kunna engagera sig i framtiden, när de inte vågar tro på den? Många palestinska ungdomar tappar framtidstron när de ser hur den israeliska militären slår sönder deras framtid; förstör det som skulle bli den palestinska staten; hamnen, flygplatsen, vägarna, skolorna, polisstationerna, myndigheterna. Många israeler lämnar i dag Israel för att känna trygghet för sina barns framtid.

Sharon gick till val på fred och säkerhet – men verkligheten är motsatsen. För du kan aldrig få fred genom att tvinga ett folk till underkastelse. Du kan aldrig få fred genom att beröva ett folk dess framtidstro. Hatet och våldet har fått fira tillräckligt med triumfer.

Mellanöstern är inte längre en angelägenhet enbart för parterna, eller för regionen. Det är en angelägenhet för hela världen. Folkrätten och den humanitära rätten gäller alla. Och vi måste alla stå upp för och försvara dess principer. Därför måste Israel acceptera FN:s undersökningskommission och lämna de palestinska områdena. Därför måste ockupationen upphöra. Därför måste palestinierna bekämpa självmordsbombare och myten om martyrskapet.

När det ser mörkt ut i Mellanöstern tänker jag på de goda exempel som finns.

Jag tänker på Balkan – det sönderslitna Jugoslavien med 10 års krig, 10.000 tals döda, 100.000 tals flyktingar och ett intensivt hat – som i dag håller fred efter aktivt EU-engagemang. Där EU – inte minst Sverige som ordförande – gick in med morot och piska, med stöd och krav för att förhindra nya krig på Balkan. Vi lyckades – och i dag börjar det normala samhället långsamt växa fram med en ny generation som går på varandras skolor och lär sig varandras språk.

Jag tänker på Östersjöområdet: hur ett hav, för drygt tio år sedan omgivet av diktaturer förvandlats till en region med demokratier, samarbete och handel, där gymnasieeleverna i min stad Nyköping chattar på Internet med sina kompisar i Lettland och Ryssland.

Jag tänker på Östtimor. Detta lilla land som efter massflykt, förtryck och förtvivlan fick sin självständighet, och nu håller på att bygga sin demokrati. Förra veckan var den nyvalde presidenten, Xanana Gusmao, i Stockholm för att tala på försoningskonferensen. Han och hans gravida hustru strålade. De spred ett lugn och en visshet till oss andra – det går att få fred.

Och freden kommer till slut också till Mellanöstern. Men freden kommer inte genom fler militäraktioner eller självmordsbombningar, den kommer genom internationella observatörer eller styrkor. Freden kommer inte genom att den palestinska myndigheten slås sönder, den kommer genom att det palestinska samhället återuppbyggs med Sveriges och EU:s hjälp. Freden kommer inte genom fortsatt ockupation, utan genom en fredlig och demokratisk palestinsk stat vid sidan om Israel.

Olof Palme var den som tydligast förankrade den internationella solidariteten i den svenska socialdemokratin. Då var Sveriges uppgift ofta att stödja små länders rätt att bestämma över sig själva, och slippa vara en del av USA:s och Sovjetunionens maktspele. Då var det kontroversiellt att kalla den spanska militärdiktaturen för satans mördare och Tjeckoslovariens regim diktaturens kreatur. Då var det få som vågade stödja Allendes Chile när USA stödde militärkuppen. Då tog ingen annan västpolitiker Yassir Arafat i hand. Socialdemokratin har sedan Olof Palmes tid gått i spetsen för en solidarisk och moraliskt rättvis utrikespolitik.

Men socialdemokratin handlar också om rättvisa nationellt. Olof Palme sa en gång; ”Det skulle ju klinga falsk om vi arbetar för utjämning och jämlikhet inom det egna landet men struntade i världens svältande miljoner. Och på samma sätt skulle det klinga falskt om vi talade aldrig så vackert om hjälpen till de fattiga folken, om vi samtidigt lät klassklyftorna och inkomstskillnaderna växa i det egna landet. Det måste finnas ett obönhörligt samband mellan vad vi verkar för i det egna landet och vad vi står för internationellt. Det är det som ger sammanhang och rötter åt ett politiskt arbete.”

Arbetarrörelsen behövs i dag, när högerextremism och främlingsfientlighet sveper över Europa. Le Pens framgångar har chockat oss alla, liksom framgångarna för högerextremister i Österrike, Norge, Danmark och Italien.

Så var det i Sverige också, i början av 90-talet. Då var det stor arbetslöshet och nedskärningar. Klyftorna ökade. Framtidstron var skjuten i sank. Också i vårt land letade man efter förenklade lösningar, efter syndabockar. Också i vårt land växte främlingsfientligheten.

Under 1992 attackerades 52 flyktingförläggningar, därtill skedde tretton korsbränningar och ett femtiotal attentat med molotovcocktails och sprängladdningar. Ny Demokrati kom in i riksdagen. Lasermannen härjade.

Detta lärde oss; För det första: inget land är skyddat mot främlingsfientlighet. För det andra: det krävs nolltolerans mot högerextremism och främlingsfientlighet. För det tredje: det krävs mer kunskap om olika kulturer. Det är ett skäl att regeringen tagit fram en bok om möten med den muslimska kulturen och delat ut till eleverna på gymnasiet. För det fjärde: vi måste klara ekonomin, jobben och välfärden. Det är när människor förlorar jobb och framtidstro som främlingsfientligheten växer. Det är när den sociala sammanhållningen bryts samman och klyftor och kriminalitet ökar som högerextremism vädrar morgonluft.

När vi tittar på Sverige i dag känner vi oss stolta, men inte nöjda. När vi socialdemokrater tog över 1994 hade statsskulden fördubblats, arbetslösheten tredubblats och budgetunderskottet fyrdubblats. Vårt första löfte var att få ordning på ekonomin igen – och vi lyckades. I dag beskrivs den svenska modellen som ett internationellt föredöme igen. Vårt andra löfte var att halvera

arbetslösheten – och vi lyckades. Vårt tredje löfte, och det vi söker mandat för nu – är att stärka välfärden.

Sverige är ett bra land, men det kan bli bättre. Sverige blir bättre när alla får chansen. Sverige blir bättre när alla kan trivas i arbetslivet. Ohälsan är ett hot både mot dem som jobbar och mot hela samhället. Därför ska vi stärka företagshälsovård och rehabilitering. Därför vill vi öka människors inflytande över den egna arbetstiden. Därför höjer vi a-kassan så att även den som förlorar jobbet ska ha en trygg försörjning. Sverige blir bättre när alla barn får en bra uppväxt. Rädda Barnen presenterade nyligen en undersökning om att vart femte barn i dag är fattigt. Det innebär inte akut fattigdom med svält, men den plåga det innebär att pengarna aldrig räcker. Att aldrig få åka på semester. Att inte ha råd med fritidsaktiviteter.

En ensamstående mamma med två barn, 9 och 10 år, berättade att hon ofta behövde låna från goda vänner när barnen skulle på utflykter eller teater med skolan. Någon gång fick de låtsas vara sjuka, för att hon inte fick tag i pengar. Som vi behandlar barnen formar vi också framtiden. Låter vi barnen växa upp under helt ojämlika villkor växer klyftorna i samhället. Därför har vi de senaste åren höjt barnbidragen, förbättrat föräldraförsäkringen och infört gratis sjukvård för barn. Därför vill vi satsa på barnen med en allmän förskola för alla barn över fyra år, därför vill vi satsa på maxtaxan. Därför vill vi ha fler vuxna i skolan som kan förhindra mobbning och öka kvaliteten och kunskaperna i skolan.

Sverige blir bättre när vi tänker på miljön. Cancerfallen blir färre när vi avvecklar farliga kemikalier, framtiden blir tryggare när vi gemensamt med andra länder försöker förhindra klimatförändringar och vi får mer livsglädje när vi satsar på naturvård och naturreservat. Sverige blir bättre när vi ökar tryggheten genom att bekämpa brott och brottens orsaker, genom fler poliser och stöd till brottsoffren. Sverige blir bättre när alla känner tryggheten i en bra sjukvård och när alla gamla får en bra och värdig ålderdom. Sverige blir bättre när vi gemensamt betalar skatt för att klara välfärden för alla. Utsatta barn behöver ökade barnbidrag och fler vuxna i skolan, inte sänkta förmögenhetsskatter. Långtidsarbetslösa och långtidssjuka behöver stöd och rehabilitering, inte mindre pengar till vården. Ungdomar som vill plugga behöver nya högskoleplatser, inte borttagen statskatt.

Bo Lundgren har ett nytt språk. Han talar gärna om rättvisa. Till och med om klassklyftor. Men politiken är gammal. Skattesänkningar för de rika. Välstånd till några. Alla ska betala – några ska få det bättre.

Det sägs ibland att politiken inte gör skillnad, att det inte spelar någon roll vem som styr. Att värderingar är gammalmodiga och det inte gör någon skillnad hur man väljer. Det är inte sant. När högtidstalen ska omsättas till handling, när retoriken ska förvandlas till vardag: då handlar det om kronor och ören, om vardagslit för solidaritet och rättvisa.

Det gör skillnad om moderaterna ger höginkomsttagaren skattesänkningar med femtusen varje månad – lika mycket som de med låga inkomster får på ett år. Det gör skillnad om de med låga inkomster får betala de rikas skattesänkningar med dyrare dagis, dyrare medicin och högre egenavgifter. Det gör skillnad om moderaterna tar bort 14 miljarder från kommuner och landsting – för det motsvarar 40.000 lärare, undersköterskor och hemtjänstpersonal. Vården blir inte bättre med mindre pengar och färre personer. Se på Stockholm. Vilken politik som styr i Sverige gör skillnad.

Men det är också viktigt vilken politik som styr i Europa. När ekonomin blir global och gränslös är det ännu viktigare att politiken blir global, så vi kan möta den gränslösa marknaden med gränslösa värden, byggda på demokrati och mänskliga rättigheter. EU är i dag vårt viktigaste instrument. Därför satsar vi på jobben, miljön och jämställdheten i hela EU. Därför välkomnar vi de nya medlemsländerna i Östeuropa i vårt gemensamma arbete för fred och demokrati. Därför vill vi att EU ska stödja FN i det globala arbetet mot fattigdom och förtryck.

Vi kan känna stolthet och glädje i dag. Över Sverige, över socialdemokratin. Det går bra för socialdemokraterna, det går bra för Sverige. För en bättre framtid för barn i Sverige. För en framtid i fred och demokrati för barn i Israel och Palestina. För tolerans och respekt, mot främlingsfientlighet och högerextremism. Därför demonstrerar vi i dag.

Taggar

1 maj, 2000-tal, 2002, Kvinna, Socialdemokraterna

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/anna-lindh-1-maj-tal-2002-i-falkenberg-och-halmstad>